

اولین همایش بین المللی و سومین همایش ملی پژوهش های مدیریت و علوم انسانی

۱۳ اردیبهشت ۹۶ - دانشگاه تهران

تاثیر افشاء زیست محیطی بر عملکرد شرکتها بر اساس مدل Q توبین

بابک مقدمی

دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت مالی، واحد سمنان، دانشگاه آزاد اسلامی، سمنان، ایران

b-Sky1984@yahoo.com

مریم خوشنویس

استادیار و عضو هیئت علمی گروه علوم اقتصادی، واحد سمنان، دانشگاه آزاد اسلامی، سمنان، ایران (نویسنده مسئول)

Khoshnevis57@yahoo.com

1

چکیده

ارزیابی عملکرد شرکتها در تصمیم گیری های اقتصادی اهمیت زیادی دارد. رابطه بین افشاء زیست محیطی با عملکرد شرکتها موضوعی مهم در مباحث حسابداری است. عملکرد یک بنگاه اقتصادی تابع عوامل متعدد است که یکی از این عوامل افشاء زیست محیطی که می تواند بر عملکرد آنها تأثیر زیاد داشته باشد. این پژوهش به بررسی تاثیر افشاء زیست محیطی بر عملکرد شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می پردازد. جامعه آماری پژوهش، شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می باشد و با استفاده از روش نمونه گیری حذف سیستماتیک، ۹۱ شرکت به عنوان نمونه پژوهش انتخاب، و دوره زمانی آن بین سالهای ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۴ است. از روش داده های تلفیقی و رگرسیون حداقل مربعات معمولی با به کارگیری نرم افزار EVIEWS جهت آزمون فرضیه ها استفاده شده است. در این پژوهش عملکرد شرکت با معیار کیوتوبین اندازه گیری شده است. نتایج پژوهش نشان می دهد که افشاء زیست محیطی بر عملکرد شرکت تاثیر ندارد.

واژگان کلیدی: افشاء زیست محیطی، عملکرد شرکت، فرصت های رشد، سود سهام پرداختی.

اولین همایش بین‌المللی و سومین همایش ملی پژوهش‌های مدیریت و علوم انسانی

۱۳ اردیبهشت ۹۶ - دانشگاه تهران

کارکنان تأکید بیشتری دارند و در نواحی حساس مثل فعالیت‌های واحد تجاری، پرداخت جایزه، برنامه‌های اضافی و هزینه‌ها افزایش کمی وجود دارد. در این پژوهش، افشاء زیست‌محیطی به عنوان متغیر مستقل، عملکرد شرکت به عنوان متغیر وابسته و اندازه شرکت، اهرم مالی، فرصت‌های رشد، بازده دارایی‌ها و نسبت سود سهام پرداختی به عنوان متغیرهای کنترل در نظر گرفته می‌شود.

اهداف پژوهش

۱- تعیین چگونگی تاثیر افشاء زیست‌محیطی بر کیوتوبین

مبانی نظری

طی دهه‌های اخیر روند فزاینده پیشرفت صنعتی از یک سو و محدودیت منابع طبیعی و زیست‌محیطی از سوی دیگر توجه جامعه بشری را به مساله حفظ محیط‌زیست جلب نموده، همچنین تقاضای روزافزون ذینفعان از شرکت‌ها برای پذیرش مسئولیت‌های اجتماعی، شرکت‌ها را به درگیر شدن در مسئولیت‌های زیست‌محیطی و اجتماعی تشویق می‌کند. در اثر جهانی شدن، شرکت‌ها در کشورهای در حال توسعه مایل به حرکت به سوی بازارهای جهانی بوده، از این رو به منظور مقبولیت در بازارهای جهانی، باید نشان دهند که در حال ایفای مسئولیت‌های زیست‌محیطی و اجتماعی‌شان هستند. امروزه مدیران برای جلب سرمایه‌گذاران سعی در حداکثرکردن ارزش شرکت دارند و افزایش درآمد و سود به عنوان یکی از راهکارهایی است که برای این منظور در نظر می‌گیرند. سهامداران به عنوان مالکان واحد تجاری در پی افزایش ثروت خود هستند و با توجه به اینکه افزایش ثروت در نتیجه عملکرد مطلوب واحد تجاری است، ارزشیابی واحد تجاری و به کارگیری شاخص‌های مناسب برای مالکان دارای اهمیت فراوانی است.

اثرات زیست محیطی

ارزیابی‌های تأثیرات زیست‌محیطی به عنوان بخشی از افزایش آگاهی از محیط‌زیست در دهه ۱۹۶۰ آغاز شد. نامزد سنجش فنی جهت مشارکت در تصمیم‌گیری عینی‌تر را مورد بحث قرار داد. در ایالات متحده، با تصویب قانون سیاست ملی محیط‌زیست ارزیابی اثرات زیست‌محیطی وضعیت رسمی در سال ۱۹۶۹ به دست آمد. ارزیابی اثرات زیست‌محیطی به طور فزاینده در سراسر جهان استفاده شده است. تعداد "ارزیابی‌های زیست‌محیطی ثبت شده در هر سال" تا حد زیادی از تعداد زیاد بیانیه اثرات زیست‌محیطی پیشی می‌گیرد (کلارک و کنترا، ۱۹۹۷). ارزیابی اثرات زیست‌محیطی فرآیند رسمی است که برای پیش‌بینی پیامدهای زیست‌محیطی (مثبت یا منفی) از یک طرح، سیاست، برنامه، و یا پروژه قبل از تصمیم به حرکت به جلو با اقدام پیشنهادی است. ارزیابی تأثیر رسمی ممکن است در قواعد روش اجرایی در مورد مشارکت عمومی و مستندات از تصمیم‌گیری کنترل شود، و ممکن است موضوع بررسی قضایی باشد. ارزیابی اثرات ممکن است اقداماتی برای تنظیم اثرات به سطح قابل قبول و یا بررسی راه‌حل‌های جدید فناوری پیشنهاد دهد. هدف از این ارزیابی مطمئن ساختن تفکر تصمیم‌گیرندگان جهت فکر کردن به اثرات زیست‌محیطی در زمان تصمیم‌گیری در هر صورت، در زمان پیشرفت با پروژه است. انجمن بین‌المللی ارزیابی اثرات^۳ (IAIA) ارزیابی اثرات زیست‌محیطی را این‌گونه تعریف می‌کند: به عنوان "فرآیند تشخیص، پیش‌بینی، ارزیابی و کاهش اثرات مربوط بیوفیزیکی، اجتماعی، و دیگر اثرات مربوط به پیشرفت پیشنهادهای قبلی در اثر تصمیمات گرفته شده و تعهدات

³ Clark & Canter

⁴ International Association for Impact Assessment

اولین همایش بین‌المللی و سومین همایش ملی پژوهش‌های مدیریت و علوم انسانی

۱۳ اردیبهشت ۹۶ - دانشگاه تهران

ایجاد شده. EIAs در این موضوع منحصر به فرد هستند که پابندی به یک نتیجه زیست‌محیطی از پیش تعیین شده نیاز نیست، بلکه آن‌ها به این نیاز دارند که تصمیم‌گیرندگان در تصمیم‌های خود ارزش‌های زیست‌محیطی را به حساب آورند و آن تصمیم را با مطالعات محیطی کامل و با جزئیات و نظرات عمومی در اثرات بالقوه زیست‌محیطی توجیه کنند (هولدر^۵، ۲۰۰۴).

حسابداری زیست محیطی

با افزایش بدهی‌های زیست‌محیطی در اواسط دهه هفتاد میلادی شرکت‌ها ناگزیر به افشای زیان‌های وارد به محیط‌زیست شدند. اولین اقدام از سوی سازمان‌های تدوین‌کننده استاندارد در سال ۱۹۷۵ از طرف هیأت تدوین استانداردهای حسابداری انجام شده که این سازمان نشریه شماره پنج خود را تحت عنوان افشاء و تعلق‌پذیری بدهی‌های احتمالی جهت کمک به شناسایی بدهی‌های مربوط به محیط‌زیست منتشر کرد. حسابداری زیست‌محیطی حوزه وسیعی از علم حسابداری است. این رویکرد گزارشی برای کاربرد داخلی که حسابداری مدیریت زیست‌محیطی نام دارد ارائه می‌کند تا به تصمیم‌گیری مدیریت در مورد قیمت‌گذاری، کنترل هزینه‌های ثابت و بودجه‌بندی سرمایه‌ای کمک کند و کاربرد خارجی آن که افشای اطلاعات زیست‌محیطی مورد علاقه عموم و مجامع مالی است. حسابداری زیست‌محیطی شامل تولید، تجزیه و تحلیل و استفاده از اطلاعات مرتبط با مسائل مالی محیط‌زیست به منظور عملکرد اقتصادی و زیست‌محیطی شرکت است. حسابداری زیست‌محیطی شامل مجموعه فعالیت‌هایی است که موجب افزایش توان سیستم‌های حسابداری در جهت شناسایی، ثبت و گزارشگری آثار ناشی از تخریب و آلودگی زیست‌محیطی می‌شود. حسابداری زیست‌محیطی مبتنی بر تلفیق زیست‌محیطی به عنوان یک منبع سرمایه و لحاظ کردن هزینه‌های زیست‌محیطی به عنوان یکی از هزینه‌های قابل قبول در فرآیندهای اقتصادی و محاسباتی است. هدف حسابداری زیست‌محیطی فراهم آوردن اطلاعاتی است که برای ارزیابی عملکرد، تصمیم‌گیری، کنترل و گزارشگری به مدیران یاری رساند. حسابداری زیست‌محیطی بر مفاهیم اقتصادی و زیست‌محیطی بنا شده و به دلیل عدم استفاده از ارزش‌های مبتنی بر بازار کاربرد آن مستلزم ایجاد تغییر در فرهنگ است. حسابداری زیست‌محیطی بخشی از این تغییرات را در سازمان و وسیع‌تر از آن در جامعه ارائه می‌کند و با ارائه شناخت اساسی بیشتر و مشارکت در فعالیت‌های کاری روزانه به تعیین هدف توسعه مستمر به عنوان رویکردی خاص کمک می‌کند (خوش‌طینت و میرسمیعی، ۱۳۸۱). هدف ایجاد رابطه روشن‌تر بین عملکرد مالی و زیست‌محیطی و گنجاندن پایداری زیست‌محیطی در داخل فرهنگ و عملکرد سازمان و فراهم کردن اطلاعات لازم برای تصمیم‌گیرندگان در جهت کاهش هزینه‌ها و ریسک‌های تجاری و ایجاد ارزش افزوده است.

معانی متفاوت حسابداری زیست‌محیطی

حسابداری درآمد ملی: حسابداری درآمد ملی مقیاسی از اقتصاد کلان است و می‌تواند اطلاعاتی در مورد اندازه کیفیت و ارزش منابع مصرف شده ملت و یا یک قوم برای هر دو گروه منابع قابل تجدید و غیرقابل تجدید ارائه کند. اصطلاح حسابداری زیست‌محیطی ممکن است به این زمینه اقتصاد ملی اشاره داشته باشد. در این زمینه حسابداری زیست‌محیطی حسابداری منابع طبیعی نیز نامیده می‌شود. واژه حسابداری منابع طبیعی پس از وارد کردن جنبه‌های زیست‌محیطی در سیستم حسابداری ملی مطرح می‌شود.

حسابداری مالی: حسابداری مالی شرکت را قادر می‌سازد تا گزارش‌های مالی برای استفاده سرمایه‌گذاران، اعتباردهندگان و دیگر گروه‌ها تهیه کند. شرکت‌ها از طریق گزارش‌های فصلی یا سالانه اطلاعاتی در مورد وضعیت مالی و عملکرد شرکت برای استفاده

⁵ Holder

اولین همایش بین المللی و سومین همایش ملی پژوهش های مدیریت و علوم انسانی

۱۳ اردیبهشت ۹۶ - دانشگاه تهران

عموم ارائه می کنند. مبنای تهیه این نوع گزارش ها اصول پذیرفته شده حسابداری است. حسابداری زیست محیطی در این زمینه به برآورد بدهیهای زیست محیطی و هزینه های قابل ملاحظه آن (از نظر مالی) و گزارشگری عمومی آنها اشاره دارد. حسابداری مدیریت: حسابداری مدیریت فرآیند شناسایی، گردآوری و تجزیه و تحلیل اطلاعات برای اهداف درون سازمانی است. اطلاعات گردآوری شده در سیستم حسابداری مدیریت برای برنامه ریزی، ارزیابی عملکرد و مقاصد کنترلی به کار برده می شود. برخلاف حسابداری مالی که متاثر از اصول پذیرفته شده حسابداری است، حسابداری مدیریت بر اساس نیاز و هدف به کارگیری آن در شرکت های مختلف متفاوت است. حسابداری زیست محیطی در زمینه های حسابداری مدیریت به استفاده مدیران از اطلاعات مربوط به هزینه ها و عملکرد زیست محیطی شرکت برای گرفتن هزاران تصمیم تجاری اشاره دارد. حسابداری مدیریت زیست محیطی زیرمجموعه ای از حسابداری زیست محیطی است. این مفهوم به طور عام برای فراهم کردن اطلاعات برای تصمیم گیری درون سازمانی استفاده می شود، اگرچه اطلاعات حاصل شده می تواند برای اهداف دیگری مانند گزارشگری برون سازمانی نیز به کار رود.

هزینه یابی زیست محیطی

حسابداری مدیریت به عنوان یک سیستم پشتیبانی تصمیم در برخورد با هزینه های واقعی متحمل توسط بنگاه تجاری به ناچار هزینه های زیست محیطی را از سایر هزینه ها تفکیک کرده و با نگاهی متفاوت به ارائه اطلاعات مالی در این خصوص می پردازد. مدیریت بر هزینه از یک سو با عوامل خارجی و از سوی دیگر با عوامل داخلی بنگاه اقتصادی درگیر است. اگر عامل خارجی را رضایت مندی مشتری تلقی کرده، آنگاه کاهش هزینه از طریق شناسایی عوامل آن با هدف حذف فعالیت های بدون ارزش افزوده مواجه است و طیف آن عوامل از طراحی محصول تا خدمات پس از فروش را شامل می گردد. در حالی که عامل خارجی، رضایت مندی زیست محیطی باشد، آنگاه کاهش هزینه از طریق شناسایی عوامل آن با هدف حذف فعالیت های بدون ارزش اقتصادی مشکل خواهد شد. به عبارتی هزینه های زیست محیطی گاهی فاقد ارزش افزوده قابل تقویم بوده و بنگاه اقتصادی بنابه این محدودیت تمایلی به حذف فعالیت های مخرب زیست محیطی ندارد، لیکن کنترل و کاهش هزینه این گونه فعالیتها را برنامه ریزی می کند و این به آن معناست که مدیریت بر هزینه زیست محیطی با هدف رضایت محیطی عملی است و برای انجام آن ناگزیر به تفکیک هزینه و انتخاب شاخص های مناسب است.

عوامل بازدارنده توسعه حسابداری محیط زیست

با توجه به رشد روزافزون جمعیت و محدود بودن منابع طبیعی در دسترس، امروزه مسئله حفاظت از محیط زیست به عنوان یکی از مهم ترین مسائل جامعه بشری مطرح شده است. نکته حائز اهمیت این است که حفظ محیط زیست محدود به مرزهای سیاسی و جغرافیایی نیست و اهتمام جمعی همه ساکنان کره زمین را می طلبد. با نگرش سیستمی، مسئله حفظ محیط زیست نیازمند یک سیستم مدیریت زیست محیطی است که به صورت یکپارچه با سایر سیستم های مدیریتی به اجرا درآید. سیستم اطلاعات حسابداری به عنوان جزء مهمی از سیستم اطلاعات مدیریت می تواند نقش بسزایی در کمک به حفاظت از محیط زیست از سوی شرکتهای تولیدی آلاینده برعهده بگیرد. اینکه مخارج مصرف شده برای محیط زیست از سوی شرکت چگونه در حسابها منعکس شود یا نحوه افشای آنها چگونه باشد مسائلی است که حسابداری می تواند با پرداختن به آنها رویه و اطلاعات مناسبی برای مدیریت ارائه کند. اما لازمه چنین کمکی مستلزم وجود قوانین و مقررات جهت حفاظت محیط زیست برای شرکتهای تولیدی و همچنین

اولین همایش بین‌المللی و سومین همایش ملی پژوهش‌های مدیریت و علوم انسانی

۱۳ اردیبهشت ۹۶ - دانشگاه تهران

ایجاد رهنمودهای حسابداری لازم از سوی مجامع حرفه‌ای حسابداری است. از سوی دیگر آگاهی و اهمیت دادن مدیران به سیستم‌های کنترلی محیط‌زیست در شرکت می‌تواند موجب کاهش آلودگی شود.

کارآمدی زیست‌محیطی

مفهوم کارآمدی زیست‌محیطی به مدیریت زیست‌محیطی علاوه بر آنچه توسط قوانین اولیه زیست‌محیطی و سیاست کنترل آلودگی بیان شده اشاره دارد در یک حالت کلی می‌توان کارآمدی زیست‌محیطی را به عنوان خلق ارزش بیشتر با منابع زیست‌محیطی کمتر و اثرات منفی زیست‌محیطی کمتر مثل آلودگی یا فرسودگی منابع طبیعی کمتر تعریف کرد (ورفالیه و بیدول، ۲۰۰۶). کارآمدی زیست‌محیطی در اصل یک مفهوم تجاری است؛ زیرا با زبان تجارت صحبت می‌کند به بیان ساده می‌گوید که کاراتر بودن مزایای تجاری بیشتری را ایجاد می‌کند. کارآمدی زیست‌محیطی با سه هدف عمده سروکار دارد:

کاهش مصرف منابع: شامل حداقل سازی مصرف انرژی، مواد آب و زمین، افزایش قابلیت‌پذیری و ماندگاری محصول و کاهش چرخه موجودی مواد می‌باشد.

کاهش اثرگذاری روی طبیعت: شامل حداقل سازی آب و هوای آلوده، ضایعات و مواد سمی همانند تسریع در توسعه استفاده از منابع تجدیدپذیر می‌شود.

افزایش ارزش خدمات و کالاها: بدین معنی است که برای مشتریان از طریق انعطاف‌پذیری مسؤل ارائه خدمات بیشتر و تمرکز روی تولید و فروش محصولات می‌خواهد که منابع بیشتری ایجاد شود.

6

تئوری‌های مربوط به کارآمدی زیست‌محیطی

تئوری‌های مدیریت

رابطه عملکرد مالی و مسؤلیت‌پذیری اجتماعی منشاء مباحث گسترده‌ای است و تئوری‌های موجود در ادبیات مدیریت یکنواخت نیستند، همان‌گونه که (گرفین و ماهون، ۱۹۹۷)^۲ اشاره شده است، بیش از ۲۵ سال تحقیقات عملی برای غلبه بر این مشکل در گذشته ناتوان بوده‌اند. ریشه این مباحث به دهه‌های قبل می‌گردد. طی سال ۱۹۶۰ مفهوم مسؤلیت‌پذیری اجتماعی شرکت و سرمایه‌گذاری مسؤلیت‌پذیری اجتماعی مطرح شدند، هر چند منتقدان این مفهوم به طور کامل^۳ تاکید، اعتبار آن را زیرسوال برده‌اند.

تئوری‌های مالی

هم اکنون بیش از پیش، دست‌اندرکاران حرفه‌ای بازار و سرمایه‌گذاران توجه خود را به موضوع مسؤلیت‌پذیری اجتماعی معطوف کرده‌اند. سرمایه‌گذاران شرکت یافته علاقه و منافع خود را در مفاهیم مسؤلیت‌پذیری اجتماعی و سرمایه‌گذاران با در نظر گرفتن مسؤلیت اجتماعی به عنوان ابزارهایی در جهت انجام تعهدات مالی و اجتماعی خودشان نشان می‌دهند. برآوردهای اخیر توسط انجمن سرمایه‌گذاری (۲۰۰۳) ادعا می‌کند که کشش بازار برای سرمایه‌گذاری‌های مسؤل نسبت به مسائل اجتماعی به طور متداول حدود ۱۲٪ بازار را در کل پوشش می‌دهد. در جهت این توسعه، اقتصاددانان مالی که از (مارکوتیز، ۱۹۷۲) شروع شده است چارچوب‌های نظری را مطرح کرده‌اند، که هم صلاحیت مسؤلیت‌پذیری اجتماعی را از دیدگاه سرمایه‌گذار رد می‌کند و هم آن را پشتیبانی می‌کند. این چارچوب‌ها، به تئوری‌های قیمت‌گذاری دارای تعیین شده متکی بود که حول محور الگوی ریسک و بازده می‌چرخید. الگوی ریسک و بازده موضوع مهمی است؛ زیرا تاکید می‌کند که دیدگاه‌های مدیریت به سمت مسؤلیت‌پذیری اجتماعی تنها یک بعد قضیه است، اگرچه گرایش در میان دانشمندان مدیریت وجود دارد که معتقدند شرکتها با پذیرش و به کارگیری

اولین همایش بین‌المللی و سومین همایش ملی پژوهش‌های مدیریت و علوم انسانی

۱۳ اردیبهشت ۹۶ - دانشگاه تهران

فعالیت‌هایی که ارزش شرکت (نامشهود) را افزایش می‌دهد، خوب کارکنند. تئوری‌های مالی دیدگاه‌های مهم را از روی منافع ناشی از چنین فعالیت‌هایی در قالب بازده و ریسک تعدیل شده به سهامداران اضافه می‌کنند، هر چند منافع سرمایه‌گذاران از نگهداری سهام شرکت‌های مسؤل نسبت به مسائل اجتماعی به چگونگی درک و دریافت مسؤلیت‌پذیری اجتماعی توسط جامعه سرمایه‌گذاری وابسته است.

عملکرد شرکت

ارزیابی عملکرد یعنی اندازه‌گیری و بررسی چگونگی استفاده از منابع و داراییهای مؤسسه در جهت اهداف شرکت. اندازه‌گیری عملکرد مالی و عملیاتی، پایه بسیاری از تصمیمات از قبیل پاداش مدیران، قیمت سهام، ریسک سهام، تصمیم‌گیری مربوط به سرمایه‌گذاری‌ها و بسیاری از موارد دیگر است. این تصمیم‌گیری‌ها باید بر اساس نتایج ارزیابی‌ها انجام (با معیارها و شاخص‌های عملکرد) و متناسب با فرآیندکاری سازمان باشد. بنابراین عملکرد واحدهای تجاری بر اساس دستیابی به اهداف تعیین شده کوتاه‌مدت و بلندمدت ارزیابی می‌شود. از این‌رو، عملکرد عملیاتی معیار مناسبی جهت دسترسی به اهداف تعیین شده قلمداد می‌گردد. در حال حاضر، ارزیابی عملکرد بسیاری از شرکتها و سازمان‌ها بر اساس شاخص‌های مالی صورت می‌گیرد.

دیدگاه‌های مختلف در ارزیابی عملکرد

دیدگاه استفاده‌کنندگان

استفاده‌کنندگان مختلف اطلاعات مالی اهداف متفاوتی از ارزیابی عملکرد واحدهای تجاری دارند. برای مثال اعتباردهندگان واحدهای تجاری از لحاظ توان بازپرداخت بدهی ارزیابی قرار می‌دهند در حالی که سرمایه‌گذاران سودآوری را مدنظر دارند. از این رو معیارهای ارزیابی عملکرد را می‌توان بر اساس مطلوبیت و رجحان از دیدگاه استفاده‌کنندگان اطلاعات مالی به شرح ذیل طبقه‌بندی کرد (ایزدی نیا، ۱۳۸۱):

دیدگاه مدیران

تجزیه تحلیل عملیاتی شامل سود ناخالص، اهرم عملیاتی و تجزیه و تحلیل مقایسه‌ای مدیریت منابع شامل گردش داراییها، مدیریت سرمایه در گردش، گردش موجودی کالا و بهروری نیروی کار سودآوری شامل بازده داراییها، داراییها به ارزش بازار، ارزیابی طرح‌های سرمایه‌گذاری، بازده قبل از بهره و مالیات و دور برگشت وجوه نقد.

دیدگاه سهامداران

سودآوری شامل بازده حقوق صاحبان سهام، سود هر سهم، درآمد نقدی هر سهم و بازده مجموع دارایی‌ها ارزش بازار شامل نسبت قیمت به سود و نسبت کیوتوبین^۶

دیدگاه اعتباردهندگان

نقدینگی شامل نسبت جاری، نسبت آبی، سرعت تبدیل دارایی جاری به نقد و سرمایه در گردش. اهرم مالی شامل بدهی‌ها به دارایی‌ها، بدهی‌ها به حقوق صاحبان سهام و نسبت سود پرداختی به سود تقسیم نشده.

⁶ Q Tobin

اولین همایش بین‌المللی و سومین همایش ملی پژوهش‌های مدیریت و علوم انسانی

۱۳ اردیبهشت ۹۶ - دانشگاه تهران

معیارهای ارزیابی عملکرد

از لحاظ نوع اطلاعات اولیه‌ای که به منظور ارزیابی عملکرد واحدها به کار گرفته می‌شود، معیارهای ارزیابی عملکرد به دو دسته کلی مالی و غیرمالی طبقه‌بندی می‌گردد (جهانخانی و سجادی، ۱۳۷۴).

معیارهای غیرمالی

معیارهایی هستند که جهت محاسبه و اندازه‌گیری آنها اطلاعاتی غیر از اطلاعات مالی (گزارش‌های مالی) چون میزان تولید، کیفیت محصول و ... مورد استفاده قرار می‌گیرد و بیشتر معیارهای کیفی هستند. این معیارها عموماً در سه دسته ذیل مطرح می‌باشند: معیارهای تولیدی: شامل معیارهایی چون کیفیت محصولات تولیدی، بهره‌وری، رضایت مشتریان و معیارهای بازاریابی: از جمله میزان افزایش سهم بازار، میزان دسترسی به بازارهای بین‌المللی و معیارهای اجتماعی: شامل میزان رضایت کارکنان، سهم شرکت در امر اشتغال، میزان ایجاد ارزش افزوده در اقتصاد ملی و

معیارهای مالی

معیارهایی هستند که در محاسبه و اندازه‌گیری آنها از اطلاعات مالی شرکت و اطلاعات بازار و اطلاعات اقتصادی استفاده می‌شود.

۱- رویکرد حسابداری

- نسبت‌های نقدینگی
- نسبت‌های فعالیت
- نسبت‌های اهرمی
- نسبت‌های سودآوری

۲- رویکرد ترکیبی

- نسبت قیمت به سود هر سهم $(P/E)^y$
- نسبت قیمت به ارزش دفتری سهام $(P/B)^x$
- نسبت کیوتوبین (Q)

۳- رویکرد مدیریت مالی

- بازده هر سهم

۴- رویکرد اقتصادی

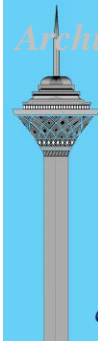
نسبت کیوتوبین (Q)

در سال ۱۹۶۹ یک اقتصاددان به نام جیمز توبین^۹ به منظور ارزیابی پروژه‌های سرمایه‌گذاری از نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری سرمایه‌گذاری استفاده نمود، که این نسبت به معیار کیوتوبین شهرت یافت. هدف وی برقراری یک رابطه علت و معلولی بین

⁷ Price-to-earning

⁸ Price-to-book value equity

⁹ Tobin James

اولین همایش بین المللی و سومین همایش ملی پژوهش های مدیریت و علوم انسانی

۱۳ اردیبهشت ۹۶ - دانشگاه تهران

شاخص کیوتوبین و میزان سرمایه گذاری انجام شده توسط شرکت بود. وی معتقد بود که اگر شاخص کیوتوبین محاسبه شده برای شرکت بزرگتر از یک باشد، انگیزه زیادی برای سرمایه گذاری وجود دارد. به عبارتی نسبت کیوتوبین بالا، معمولاً نشانه ارزشمندی فرصتهای سرمایه گذاری و رشد شرکت می باشد. اگر نسبت کیوتوبین کوچکتر از یک باشد، سرمایه گذاری متوقف خواهد شد. جیمز توبین عنوان نمود که با استفاده از این نسبت می توان عملکرد شرکتها را به طور گسترده ای توسط سایر محققین مورد استفاده قرار گرفته و در تحقیقات زیادی به کار گرفته شد. با گذشت زمان انتقاد آتی بر این شاخص وارد شد این بود که در مخرج کسر این شاخص از ارزش دفتری استفاده می شود که این ارزشها (ارزش های تاریخی)، با ارزش جاری سرمایه گذاری تفاوت های فاحشی دارند. همچنین در مخرج کسر ارزش دارایی های نامشهود در نظر گرفته نمی شود، بنابراین شرکتهایی که در زمینه دارایی های نامشهود سرمایه گذاری های عمده انجام می دهند، دارای کیوتوبین اغراق آمیز خواهد بود.

افشای زیست محیطی و عملکرد شرکت

صنایع، کارخانه ها و واحدهای انتفاعی نیز به عنوان یکی از اجزای این جوامع در تأثیر متقابل با سایر اجزاء در حال رشد هستند و ابعاد جدیدی را وارد عرصه جهانی می کنند. روشن است که اداره هر واحد اقتصادی نیازمند به کارگیری سه عامل منابع انسانی، منابع پولی (مالی) و منابع طبیعی است. نقش بلامنازع این سه عامل در تولید و ارائه خدمات موجب گشوده شدن ابعادی نو بر روی علوم درگیر با فعالیت های تولیدی و خدماتی شده است. امروزه عملکرد زیست محیطی و مسئولیت اجتماعی یکی از عوامل مهم در ارزیابی موفقیت شرکتها محسوب می شوند و توجه به فرآیندها و محصولات منطبق با شرایط زیست محیطی و اجتماعی، مزایای رقابتی بسیار مهمی با سایر شرکت های مشابه که تنها حسابداری متداول و مرسوم را به کار می برند، ایجاد می کند و از این طریق ارزش بازار خود را افزایش می دهند. بنابراین، عملکرد زیست محیطی و به تبع آن ایفای نقش مسئولیت اجتماعی باعث کاهش خطرات احتمالی برای شرکتها می شود و این امر مستلزم جذب سرمایه گذاران بیشتر و در نهایت افزایش عملکرد مالی شرکتها می شود. عملکرد زیست محیطی عبارت است از مجموعه عملیات شرکت که همگام و سازگار با محیط زیست بوده و این عملکرد عمدتاً از طریق معیارها و مقیاس های تعیین شده توسط نهادها و آژانس های مربوطه، اعم از کشوری و بین المللی اندازه گیری می شود (سارومپت^{۱۰}، ۲۰۰۵). تحقیق (ناکائو^{۱۱}، ۲۰۰۵) نشان داد که عملکرد زیست محیطی یک شرکت، رابطه مستقیم با عملکرد مالی شرکتها دارد.

مروری بر پیشینه پژوهش

اریبی و همکارش در مقاله خود با استفاده از رویکرد سه تحلیل محتوی، تأثیر اسلام بر افشای مسئولیت اجتماعی شرکت در سازمان های مالی اسلامی را آزمون کردند. نتایج حاصله تفاوت های با اهمیتی در سطح و وسعت افشای بین گزارشهای سالانه سازمان های مالی مرسوم و سازمان های مالی اسلامی نشان داد، کارکردهای افشای اطلاعات زیست محیطی در گزارشهای سالانه ارائه شده توسط لینچ^{۱۲} نمونه ای از بخش های دولتی استرالیا را آزمون نمود. نتایج تحلیل نشان داد در طول دوره پژوهش، افشای اطلاعات زیست محیطی با استفاده از شاخص افشای توسعه یافته، از ۳۳۶ گزارش در سال ۲۰۰۱ به ۴۴۹ گزارش در سال ۲۰۰۷ افزایش یافت و افشای بین بخشها در شرایط مشمول، الگوها و تخمین های افشای ۵ افشای، متفاوت بود. جاو و

¹⁰ Sarumpaet

¹¹ Nakao

¹² Lynch

اولین همایش بین‌المللی و سومین همایش ملی پژوهش‌های مدیریت و علوم انسانی

۱۳ اردیبهشت ۹۶ - دانشگاه تهران

همکاران اطلاعات زیست‌محیطی و اجتماعی در هنگ‌کنگ را آزمودند. نتایج نشان داد، تفاوت صنعت بر سطح، موضوع و محل افشای اطلاعات زیست‌محیطی و اجتماعی شرکت تأثیر دارد. همچنین، بیشترین بخش‌های گزارش سالانه برای افشاء، یادداشتهای همراه صورتهای مالی است (اریبی و جاو^{۱۳}، ۲۰۱۰).

در پژوهشی دیگر جاو و همکاران با عنوان محدودیت‌های گزارشگری زیست‌محیطی و اجتماعی شرکت در هنگ‌کنگ» به تجزیه و تحلیل گزارشهای سالانه ۳۳ شرکت در بازه زمانی ۲۰۰۱ تا ۲۰۱۰ پرداختند؛ نتایج پژوهش آنان حاکی از آن بود که نوع صنعت بر سطح، موضوع و محل افشاء اطلاعات زیست‌محیطی و اجتماعی شرکت اثرگذار است (جاو و همکاران^{۱۴}، ۲۰۱۱).

در همین راستا جونز در مقاله خود کاربرد نمودارها در گزارشهای زیست‌محیطی و اجتماعی را بررسی کرد. یافته‌ها نشان داد، نمودارها به طورگسترده استفاده می‌شوند. همچنین شرکتها در صنایع با تأثیر بیشتر بر محیط‌زیست تمایل دارند اخبار خوب را بیشتر از اخبار بد در نمودارها نشان دهند و نمودارها را بیشتر از شرکتها در صنایع با تأثیر کمتر بر محیط‌زیست تحریف کردند (جونز^{۱۵}، ۲۰۱۱).

ماهادئو و همکارانش شرکت‌های پذیرفته شده در بورس ایسلند را مورد مطالعه قرار دادند. بر اساس تحلیل محتوی، نتایج افزایش مهم اما گزینشی در سطح و کیفیت افشای اطلاعات زیست‌محیطی و اجتماعی در طول دوره تحت بررسی را نشان داد (ماهادئو^{۱۶} و همکاران ۲۰۱۱).

بنرجی در مقاله خود نشان داد که رویه‌های حسابداری محدود به اندازه‌گیری و گزارشگری فعالیتهای اقتصادی بوده و قابلیت گزارشگری وضعیت بحرانی زیست‌محیطی را در قالب ارقام حسابداری ندارد. همچنین، بر اساس نتایج پژوهش مزبور هیچ شرکتی نمی‌خواهد در گزارشهای سالانه، اطلاعات مفصلی از عملکرد هزینه‌های زیست‌محیطی را به عموم ارائه کند (بنرجی^{۱۷}، ۲۰۱۲).

مهدیان و همکارانش در پژوهشی به بررسی ارتباط بین معیارهای ارزیابی و ارزش افزوده اقتصادی در شرکتهای ایرانی در بازه زمانی ۲۰۰۷ تا ۲۰۱۱ پرداختند؛ نتایج پژوهش نشان می‌دهد که بین ارزش بازار شرکت و ارزش افزوده اقتصادی ارتباط وجود دارد و بین سایر معیارهای ارزیابی عملکرد (بازده دارایی، بازده حقوق صاحبان سهام، سود هر سهم و نسبت سود به قیمت) و ارزش افزوده اقتصادی ارتباط وجود ندارد (مهدیان فرد و همکاران^{۱۸}، ۲۰۱۳).

معین و همکارانش در پژوهشی دیگر به بررسی نقش ارزش افزوده اقتصادی در ارزیابی عملکرد شرکتهای ایرانی در بازه زمانی ۲۰۰۹ تا ۲۰۱۳ پرداختند؛ نتایج پژوهش نشان می‌دهد که بین ارزش افزوده اقتصادی با شاخص‌های بازده حقوق صاحبان سهام، بازده سرمایه‌گذاری و بازده فروش ارتباط وجود دارد و بین ارزش افزوده اقتصادی و سود هر سهم ارتباط وجود ندارد (معین و رجب‌زاده قطاری^{۱۹}، ۲۰۱۴).

جو و همکارانش در پژوهشی به بررسی ارتباط بین مسئولیت زیست‌محیطی شرکت و عملکرد شرکت پرداخت؛ نتایج پژوهش نشان می‌دهد که بین مسئولیت زیست‌محیطی شرکت و بازده دارایی‌ها ارتباط منفی و معنادار وجود دارد (جو و همکاران^{۲۰}، ۲۰۱۵).

¹³ Aribi & Gao

¹⁴ Jave

¹⁵ Jones

¹⁷ Banerji

¹⁸ Mahdian Fard et al

¹⁹ Moein & Rajabzadeh Ghatari

²⁰ Jo et al

اولین همایش بین‌المللی و سومین همایش ملی پژوهش‌های مدیریت و علوم انسانی

۱۳ اردیبهشت ۹۶ - دانشگاه تهران

در پژوهشی دیگ خوش‌طینت و همکاراش به بررسی عوامل بازدارنده توسعه حسابداری محیط‌زیست در ایران پرداخت؛ آنها با تجزیه و تحلیل داده‌های جمع‌آوری شده از طریق پرسشنامه دریافتند که توسعه حسابداری محیط‌زیست در شرکتهای ایرانی مستلزم تصویب قوانین و مقررات مناسب، توجه جدی مجامع حرفه‌ای حسابداری به موضوع حسابداری محیط‌زیست و توجه مدیران دستگاه‌ها به سیستم‌های کنترلی حفاظت از محیط‌زیست و اختصاص بودجه لازم در این زمینه است (خوش‌طینت و همکاران، ۱۳۸۱).

بنی‌مهد و همکارانش در پژوهشی به بررسی ارتباط عملکرد زیست‌محیطی و عملکرد مالی در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سال‌های ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۷ پرداخته است. شاخص عملکرد زیست‌محیطی، دارا بودن گواهینامه ISO1400 و شاخص‌های عملکرد مالی شامل شاخص کیوتوین، نسبت سودآوری و نسبت جریان نقدی عملیاتی به جمع داراییها می‌باشند. نتایج پژوهش بیانگر این است که شاخص عملکرد زیست‌محیطی ارتباط معنی‌داری با شاخص عملکرد مالی ندارند. اما اندازه شرکت، نسبت هزینه تبلیغات به کل فروش، نسبت فروش صادراتی به کل فروش، نسبت اهرم مالی و نسبت فروش به کل داراییها با عملکرد مالی رابطه معنی‌دار دارند. همچنین، نوع صنعت بر ارتباط بین عملکرد زیست‌محیطی و عملکرد مالی اثرگذار است (بنی‌مهد و همکاران، ۱۳۸۸).

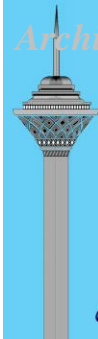
مهرانی و همکاراش در مقاله خود به بررسی رابطه ارزش افزوده اقتصادی و نسبت‌های مالی شرکتهای تولیدی بورس اوراق بهادار تهران در بازه زمانی ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۵ با تعداد ۷۰ شرکت پرداختند؛ نتایج پژوهش نشان می‌دهد که بین ارزش افزوده اقتصادی و نسبت‌های نقدینگی، نسبت‌های فعالیت، نسبت‌های سودآوری و نسبت‌های بازار رابطه معناداری وجود ندارد. از بین نسبت‌های اهرمی شامل اهرم مالی و نسبت پرداخت بهره، بین اهرم مالی و ارزش افزوده اقتصادی رابطه معنادار ضعیفی وجود دارد (مهرانی و رسائیان، ۱۳۸۸).

پویان‌فرو همکارانش در مقاله خود به بررسی رابطه معیارهای حسابداری و اقتصادی عملکرد با ارزش شرکتهای در صنایع سیمان و پتروشیمی بورس تهران در بازه زمانی ۱۳۷۸ تا ۱۳۸۷ با تعداد ۳۳ شرکت پرداختند؛ نتایج پژوهش نشان می‌دهد که برتری معیارهای اقتصادی در مقایسه با معیارهای حسابداری و ناکافی بودن معیارهای حسابداری در ارزیابی عملکرد شرکتهای است (پویان‌فرو و همکاران، ۱۳۸۹).

یحیی‌زاده و همکارانش در مقاله خود به بررسی رابطه ارزش افزوده اقتصادی و نسبت‌های سودآوری با ارزش افزوده بازار شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در بازه زمانی ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۵ با تعداد ۶۷ شرکت پرداختند؛ نتایج پژوهش نشان می‌دهد که ارتباط معناداری بین ارزش افزوده اقتصادی و بازده حقوق صاحبان سهام و ارزش افزوده بازار وجود دارد، اما بین بازده داراییها و سود هر سهم و ارزش افزوده بازار رابطه معناداری وجود ندارد (یحیی‌زاده‌فرو و همکاران، ۱۳۸۹).

بادآورنهدی و همکارانش در پژوهشی به بررسی رابطه کارآمدی زیست‌محیطی با ارزش و بازده داراییهای شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در بازه زمانی ۱۳۸۲ تا ۱۳۸۶ با تعداد ۵۳ شرکت پرداختند؛ نتایج پژوهش نشان می‌دهد که بین کارآمدی زیست‌محیطی و معیارهای عملکرد مالی رابطه‌ای وجود ندارد (بادآورنهدی و همکاران، ۱۳۹۱).

طالب‌نیا و همکارانش در مقاله خود به بررسی گزارشگری مالی عملکرد زیست‌محیطی شرکتهای آلاینده پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران به بررسی پنج موضوع گزارش عملکرد زیست‌محیطی ۴۷ شرکت آلاینده از ۹ صنعت در بازه زمانی ۱۳۸۱ تا ۱۳۸۷ پرداختند؛ نتایج پژوهش آنان نشان داد که شرکتهای آلاینده حداقل در ۵۰٪ از مشاهدات، عملکرد مالی زیست‌محیطی خود را در یادداشتهای توضیحی صورتهای مالی و گزارش هیأت‌مدیره به مجمع عمومی صاحبان سهام افشاء می‌کنند (عباسی و محمدی، ۱۳۹۱).

اولین همایش بین المللی و سومین همایش ملی پژوهش های مدیریت و علوم انسانی

۱۳ اردیبهشت ۹۶ - دانشگاه تهران

طالب‌نیا و همکارانش در پژوهشی به ارزیابی کمیت و ماهیت افشای اطلاعات حسابداری زیست‌محیطی و اجتماعی در بورس اوراق بهادار تهران در بازه زمانی ۱۳۸۵ تا ۱۳۸۹ با تعداد نمونه ۶۶ شرکت پرداختند؛ یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد، شرکت‌های ایرانی ترجیح می‌دهند اطلاعات زیست‌محیطی و اجتماعی را در گزارش هیات‌مدیره به شکل اطلاعات اخباری افشاء کنند. بیشترین افشاء در بخش منابع انسانی و سپس در بخش محصولات و خدمات بوده است. همچنین، شرکت‌ها تمایل دارند اخبار بی‌طرفانه سپس اخبار خوب را بیشتر از اخبار بد افشاء کنند (طالب‌نیا و همکاران، ۱۳۹۱).

سپاسی و همکارش در پژوهشی به ارائه مدلی برای تبیین رابطه میان حاکمیت شرکتی و افشای زیست‌محیطی مبتنی بر رویکرد مدیریت هزینه پرداختند؛ با حذف متغیرهای فردی و اضافه نمودن متغیرهای اجتماعی، متغیرها برای تعیین میزان اهمیت، صحت دسته‌بندی و افزودن متغیرهای جدید در اختیار گروه شرکت کننده در دلفی قرار گرفته و پس از سه مرحله برگزاری برای استفاده در مدل انتخاب شدند. از آنجا که مدل پیشنهادی با توجه دقیق به ساختار حاکمیت شرکتی شرکت‌ها و همچنین عوامل مؤثر بر افشای زیست‌محیطی ارائه شده است، در صورت اجراء، زمینه حداکثر شدن پاسخگویی و کاهش هزینه‌های نمایندگی فراهم شده و مدیریت هزینه‌های زیست‌محیطی امکان‌پذیر می‌گردد (سپاسی و اسمعیلی‌کجانی، ۱۳۹۱).

سهرابی‌فرد در پژوهشی به بررسی ارتباط بین مکانیزم‌های حاکمیت شرکتی و کارآمدی زیست‌محیطی در بازه زمانی ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۱ پرداخت؛ نتایج پژوهش نشان می‌دهد که بین اندازه هیأت‌مدیره، دوگانگی وظیفه مدیرعامل، استقلال هیأت‌مدیره، مالکیت نهادی و تمرکز مالکیت با کارآمدی زیست‌محیطی ارتباط وجود دارد و بین نوع حسابرس و کارآمدی زیست‌محیطی ارتباط منفی و معنادار وجود دارد (سهرابی‌فرد، ۱۳۹۳).

12

نطقی‌اسکویی و همکارش در پژوهشی به بررسی رابطه کارآمدی زیست‌محیطی با ارزش و بازده حقوق صاحبان سهام شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در بازه زمانی ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۱ با تعداد ۵۲ شرکت پرداختند؛ یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که شاخص کارآمدی زیست‌محیطی دارای رابطه مثبت و معنی‌داری با معیارهای عملکرد مالی می‌باشد (نطقی‌اسکویی و نظامی، ۱۳۹۳).

حیدرپور و همکارش در پژوهشی به بررسی رابطه بین افشای زیست‌محیطی و سازوکارهای حاکمیت شرکتی با مربوط بودن ارزش و عملکرد در بازه زمانی ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۲ با تعداد ۱۳۷ شرکت پرداختند؛ نتایج پژوهش نشان می‌دهد که کیفیت افشای زیست‌محیطی و سازوکارهای حاکمیت شرکتی (شامل درصد مدیران غیرموظف هیأت‌مدیره، درصد مالکیت اعضای هیأت‌مدیره و مدیرعامل و درصد مالکیت سهامداران نهادی) با مربوط بودن ارزش سهام شرکت‌های بورسی رابطه مستقیم و معناداری دارد. همچنین، کیفیت افشای زیست‌محیطی با عملکرد سهام شرکت‌ها رابطه مستقیم و معناداری دارد (حیدرپور و شهبازی، ۱۳۹۴).

مهدوی و همکارانش در پژوهشی به بررسی رابطه اندازه شرکت، نوع صنعت و سودآوری با افشای اطلاعات حسابداری زیست‌محیطی و اجتماعی در بازه زمانی ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۱ با تعداد ۸۷ شرکت پرداختند؛ یافته‌های پژوهش بیانگر آن است که بین اندازه شرکت با سطح افشای اطلاعات زیست‌محیطی و اجتماعی رابطه معنادار مثبت وجود دارد. اما، بین سطح افشای اطلاعات زیست‌محیطی و اجتماعی و سودآوری رابطه معنادار آماری وجود ندارد (مهدوی و همکاران، ۱۳۹۴).

اولین همایش بین‌المللی و سومین همایش ملی پژوهش‌های مدیریت و علوم انسانی

۱۳ اردیبهشت ۹۶ - دانشگاه تهران

روش پژوهش

روش پژوهش مجموعه‌ای از قواعد، ابزار و راه‌های قابل اطمینان و نظام‌یافته برای بررسی واقعیت‌ها، کشف مجهولات و دستیابی به راه‌حل مشکلات است. از آنجایی که این پژوهش به بررسی تاثیر افشاء زیست‌محیطی^{۲۱} بر عملکرد^{۲۲} شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می‌باشد؛ بنابراین این پژوهش از نظر روش پژوهش، در زمره پژوهش‌های توصیفی جای می‌گیرد. مطالعات توصیفی به توصیف و تفسیر شرایط و روابط موجود می‌پردازد. این پژوهش از نظر هدف پژوهش، در زمره پژوهش‌های کاربردی جای می‌گیرد. در این نوع پژوهش‌ها، هدف کشف دانش تازه‌ای است که کاربرد مشخصی را دربرآورد یا فرآیندی در واقعیت دنبال می‌کند. به عبارت دقیق‌تر، پژوهش کاربردی تلاشی برای پاسخی به یک معضل یا مشکل عملی است که در دنیای واقعی وجود دارد. در پژوهش‌های کاربردی، نظریه‌ها یا اصولی که در پژوهش‌های پایه، تدوین می‌شوند، برای حل مسائل اجرایی و واقعی به کار گرفته می‌شوند. طرح این پژوهش با استفاده از رویکرد پس‌رویدادی است.

روش گردآوری داده‌ها

در این پژوهش، گردآوری اطلاعات در دو مرحله انجام شده است؛ در مرحله اول برای تدوین مبانی نظری و پیشینه پژوهش از روش کتابخانه‌ای و در مرحله دوم، برای گردآوری داده‌های مورد نظر از صورتهای مالی، اطلاعات ارائه شده به بورس اوراق بهادار، و سایر منابع اطلاعاتی مرتبط، و برای به دست آوردن برخی متغیرهای پژوهش از سایت سازمان بورس اوراق بهادار و نیز از نرم‌افزار ره‌آورد نوین استفاده خواهد شد.

فرضیه پژوهش

افشاء زیست‌محیطی بر عملکرد شرکت تاثیر دارد.

قلمرو پژوهش

- قلمرو زمانی پژوهش؛ دوره زمانی مورد آزمون شامل دوره شش ساله از سال ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۴ می‌باشد.
- قلمرو مکانی پژوهش؛ شامل شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می‌باشد.
- قلمرو موضوعی پژوهش؛ در چارچوب فرضیه‌های تدوین شده و محدود به بررسی تاثیر افشاء زیست‌محیطی بر عملکرد شرکت می‌باشد.

جامعه و نمونه آماری

به خاطر با اهمیت بودن نقش شرکت‌های پذیرفته شده در بورس در هر کشور، شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران به عنوان جامعه آماری انتخاب گردیده است. دلیل انتخاب شرکت‌های موجود در بورس اوراق بهادار تهران به عنوان شرکت‌های مورد آزمون، نظارت ارگان‌ها و سازمان‌های مهم اقتصادی مانند وزارت دارایی و بانک مرکزی بر این سازمان می‌باشد. علاوه بر آن، از آنجایی که صورتهای مالی شرکت‌های عضو بورس اوراق بهادار تهران می‌بایستی مورد تأیید حساب‌برسان معتمد سازمان بورس قرار گیرند، بنابراین از قابلیت اتکاء بیشتری برخوردارند. از طرف دیگر، از آنجایی که شرکت‌های عضو بورس اوراق بهادار موظفند

²¹ Environmental Disclosure

²² Corporate Performance

اولین همایش بین‌المللی و سومین همایش ملی پژوهش‌های مدیریت و علوم انسانی

۱۳ اردیبهشت ۹۶ - دانشگاه تهران

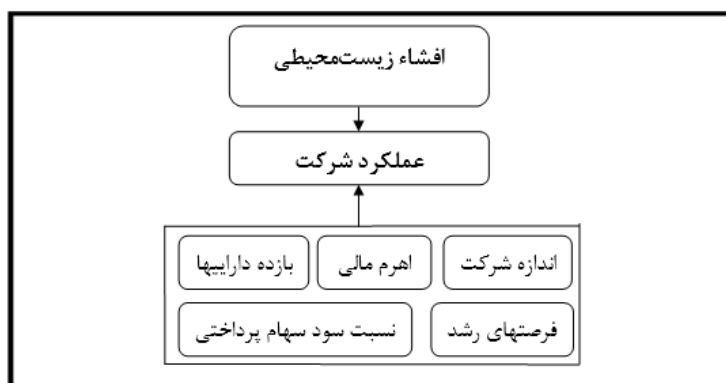
گزارش‌های مالی خود را به شکل یکنواخت ارائه نمایند، از قابلیت مقایسه بیشتری نیز برخوردارند. بنابراین، مطلوبترین نهاد برای استخراج اطلاعات مالی شرکتها جهت به نتیجه رسیدن بهتر پژوهش، سازمان بورس اوراق بهادار تهران می‌باشد. جامعه آماری این پژوهش شامل شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می‌باشد. جامعه آماری این پژوهش شامل شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، و برای دوره زمانی ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۴ می‌باشد. در این پژوهش با توجه به شرایط متغیرها از روش نمونه‌گیری حذف سیستماتیک برای رسیدن به نمونه استفاده گردیده است با توجه به اعمال محدودیت‌ها تعداد ۹۱ شرکت به عنوان نمونه آماری در بازه زمانی ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۴ انتخاب شده است.

روش تجزیه و تحلیل داده‌ها

بعد از جمع‌آوری داده‌ها از طریق سایت بورس و نرم‌افزار ره‌آورد نوین، با ورود اطلاعات به اکسل از توابع این نرم‌افزار برای محاسبه متغیرهای پژوهش استفاده می‌شود. نتایج حاصل از اندازه‌گیری متغیرها به منظور محاسبات آماری وارد نرم‌افزار EVIEWS می‌شود و با استفاده از این نرم‌افزار، رابطه بین متغیرها مورد بررسی قرار می‌گیرد.

متغیرهای پژوهش و نحوه سنجش آنها

مدل مفهومی (شما تیک) متغیرهای پژوهش به صورت نموداری به شرح زیر ترسیم شده است تا جایگاه متغیرهای مستقل، وابسته و کنترل مشخص شود:

شکل ۱: مدل مفهومی پژوهش

متغیرهای پژوهش

متغیر مستقل

۱. افشای زیست‌محیطی (ENE)

- در این پژوهش برای اندازه‌گیری افشای زیست‌محیطی از چک لیستی به شرح زیر استفاده می‌شود:
- زیست‌محیطی: کنترل آلودگی، جلوگیری از خسارت زیست‌محیطی، بازیافت یا جلوگیری از ضایعات، حفظ منابع طبیعی، تحقیق و توسعه، سیاست زیست‌محیطی و سایر متغیرهای زیست‌محیطی.
 - محصولات و خدمات: توسعه محصول / سهم بازار، کیفیت محصول، توقف تولید و سایر محصولات و خدمات.

اولین همایش بین المللی و سومین همایش ملی پژوهش های مدیریت و علوم انسانی

۱۳ اردیبهشت ۹۶ - دانشگاه تهران

- منابع انسانی: تعداد کارکنان، حقوق ماهانه / پاداش نقدی و مزایا، سهام تحت تملک کارکنان، بازنشستگی و مزایای پایان خدمت، سلامتی و ایمنی در محیط کار، برنامه های آموزش و توسعه کارکنان، ورزشی و رفاهی، وام یا بیمه کارکنان، روحیه و ارتباطات کارکنان و سایر متغیرهای منابع انسانی.

- مشتریان: سلامتی مشتریان، شکایات / رضایت مندی مشتریان، سیاست پرداخت دیرتر برای مشتریان خاص، تدارک تسهیلات و خدمات پس از فروش، پاسخ گویی به نیاز مشتریان و سایر مشتریان.

- اجتماعی: سرمایه گذاری اجتماعی، حمایت از فعالیت های جامعه، هدایا و خدمات خیریه، اقدامات قانونی / دعاوی قضاوتی، فعالیت های مذهبی / فرهنگی و سایر متغیرهای اجتماعی.

- انرژی: حفظ و صرفه جویی در انرژی، توسعه و اکتشاف منابع جدید، استفاده از منابع جدید و سایر متغیرهای مربوط به انرژی.

متغیر وابسته

۱. عملکرد شرکت (CP)

عملکرد شرکت با استفاده از معیار زیر اندازه گیری شده است:

کیوتوبین (Q): کیوتوبین از طریق رابطه زیر محاسبه می شود:

$$Q = \frac{\text{ارزش دفتری بدهیها} + \text{ارزش بازار حقوق صاحبان سهام}}{\text{ارزش دفتری داراییها}}$$

15

متغیرهای کنترل

۱. اندازه شرکت (SIZE)^{۲۳}: اندازه شرکت از طریق لگاریتم طبیعی ارزش دفتری داراییهای شرکت اندازه گیری می شود.

۲. اهرم مالی (LEV)^۲: اهرم مالی از طریق رابطه زیر به دست می آید:

$$LEV = \frac{\text{کل بدهیها}}{\text{حقوق صاحبان سهام}}$$

۳. فرصتهای رشد (MTB)^{۲۴}: فرصتهای رشد از طریق رابطه زیر محاسبه می شود:

$$MTB = \frac{\text{ارزش بازار سهام}}{\text{ارزش دفتری سهام}}$$

ارزش بازار سهام از طریق حاصل ضرب تعداد سهام به قیمت سهام محاسبه می شود.

۴. بازده داراییها (ROA)^{۲۵}: بازده داراییها از طریق رابطه زیر محاسبه می شود:

$$ROA = \frac{\text{سود عملیاتی}}{\text{متوسط داراییها}}$$

۵. نسبت سود سهام پرداختی (DIV)^{۲۶}: نسبت سود سهام پرداختی از طریق رابطه زیر محاسبه می شود:

²³ Firm Size

²⁴ Market-to-Book Equity

²⁵ Return on Assets

²⁶ Dividend Ratio

اولین همایش بین المللی و سومین همایش ملی پژوهش های مدیریت و علوم انسانی

۱۳ اردیبهشت ۹۶ - دانشگاه تهران

$$DIV = \frac{\text{سود نقدی هر سهم}}{\text{سود هر سهم}}$$

نتایج

در این پژوهش اطلاعات لازم برای آزمون فرضیه های پژوهش از منابع مختلفی از جمله نرم افزار بوری مانند ره آورد نوین، سایت بورس و غیره استخراج شده که پس از انتقال صفحه گسترده اکسل مورد پردازش قرار گرفته است و سپس با توجه به فرضیه، به تجزیه و تحلیل اطلاعات با استفاده از نرم افزار EViews می پردازیم. برای تجزیه و تحلیل اطلاعات و آزمون فرضیه از روشهای مختلفی استفاده می شود؛ بدان معنا که ابتدا اطلاعات مورد نیاز برای انجام محاسبه و سپس آزمون های رگرسیون برای مطالعه تاثیر افشاء زیست محیطی بر عملکرد شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران مورد کنکاش قرار گرفت.

جدول ۱: آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

	DIV	ROA	MTB	LEV	SIZE	Q	ENE	شاخصها
	۱/۲۲۲۴۵۴	۰	۲/۴۶۹۵۴۰	۲	۱۴	۱/۵۳۳۰۱۲	۴۳/۳۰۲۷۵	میانگین
16	۰/۵۱۹۰۴۸	۰	۱/۹۲۹۴۷۶	۱	۱۳	۱/۳۱۸۲۹۵	۴۵/۰۰۰۰۰	میانه
	۶۳/۳۴۳۱۱	۰/۱۳۰۱۴	۲۱/۴۸۷۳۳	۱۵	۱۸	۸/۸۹۴۹۳۵	۵۹/۰۰۰۰۰	ماکزیمم
	۰/۰۰۰۰۰۰	-۰/۵۰۹۲	۰/۲۱۰۸۸۷	۰	۱۰	۰/۶۷۷۵۰۶	۰/۰۰۰۰۰۰	مینیمم
	۴/۶۴۷۲۵۲	۰	۱/۹۹۴۴۵۲	۲	۱	۰/۷۱۸۳۳۱	۱۱/۷۰۴۹۴	انحراف معیار
	۹/۹۳۶۹۴۹	۰/۴۲۹۹۳۱	۳/۴۱۰۸۹۳	۳	۰	۳/۳۹۰۳۶۴	-۲/۶۳۲۱۵۱	چولگی
	۱۱۲/۷۹۱۶	۰/۷۹۴۰۳	۲۳/۴۸۰۸۸	۱۵	۴	۲۶/۳۰۳۹۴	۱۰/۵۳۴۵۰	کشدگی

جدول ۲: آزمون مانایی متغیرهای پژوهش

متغیرها	F آماره	احتمال	تشخیص
ENE	-۲۴/۲۸۵۵	۰,۰۰۰۰	مانا
Q	-۲۲/۱۹۳۹	۰,۰۰۰۰	مانا
SIZE	-۲۱/۸۰۱۸	۰,۰۰۰۰	مانا

اولین همایش بین‌المللی و سومین همایش ملی پژوهش‌های مدیریت و علوم انسانی

۱۳ اردیبهشت ۹۶ - دانشگاه تهران

LEV	-۳۲/۱۰۰۷	۰,۰۰۰۰	مانا
MTB	-۳۲/۲۴۶۸	۰,۰۰۰۰	مانا
ROA	-۲۳/۷۶۱۸	۰,۰۰۰۰	مانا
DIV	-۲۸/۱۷۵۴	۰,۰۰۰۰	مانا

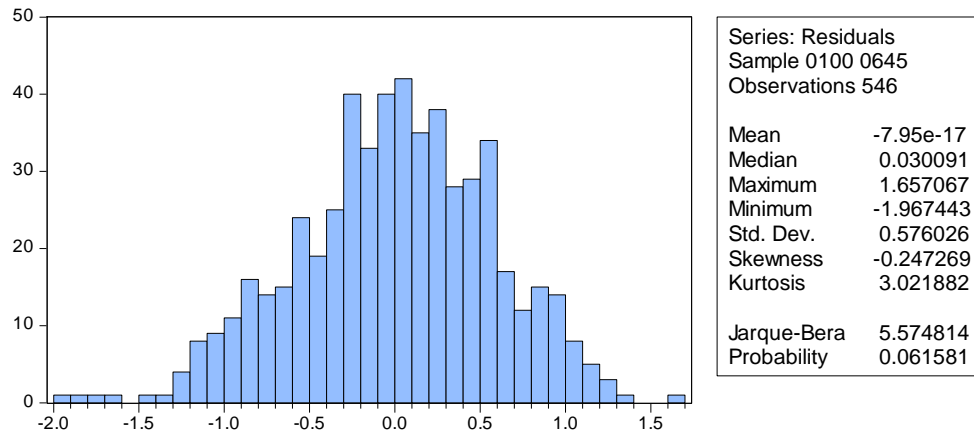
در جدول فوق، با توجه به اینکه احتمال متغیرهای پژوهش در آزمون لیون، لین و چوی کمتر از ۵ درصد است، بنابراین تمامی متغیرهای پژوهش مانا می‌باشند

جدول ۳: نتایج آزمون ضریب همبستگی

DI							ضریب همبستگی
V	MTB	ROA	LEV	SIZE	ENE	Q	
						۱/۰۰۰۰۰۰	Q
					۱/۰۰۰۰۰۰	۰/۰۱۵۷۱۴	ENE
				۱/۰۰۰۰۰۰	-۰/۰۲۸۲۶	۰/۱۱۱۳۶۰	SIZE
17			۱/۰۰۰۰۰۰	-۰/۰۰۰۳۶۱	-۰/۰۰۱۰۳	۰/۰۱۱۷۶۰	LEV
		۱/۰۰۰۰۰۰	۰/۰۰۷۹۰۰	۰/۰۰۵۷۱۴	۰/۰۴۴۱۶	-۰/۱۹۲۲۱۱	ROA
	۱/۰۰۰۰۰۰						
	۱	۰/۰۱۱۹۷۹	۰/۹۵۲۵۹۲	-۰/۰۲۲۹۴۸	-۰/۰۰۱۹۶	-۰/۱۳۳۸۹۷	MTB
	۰/۰۰۰۰۰۰	۰/۰۲۸۴۹۳					
۱/۰	۰		۰/۰۰۹۸۹۵	-۰/۰۰۹۶۶۵	-۰/۰۱۹۶۶	۰/۱۰۶۴۳۹	DIV
DI							احتمال
V	MTB	ROA	LEV	SIZE	ENE	Q	
						-----	Q
						۰/۷۱۴۱	ENE
				-----	۰/۵۰۹۹	۰/۰۰۹۲	SIZE
			-----	۰/۹۹۳۳	۰/۹۸۰۸	۰/۷۸۴۰	LEV
		-----	۰/۸۵۳۹	۰/۸۹۴۰	۰/۳۰۳۰	۰/۰۰۰۰	ROA
	-----	۰/۷۸۰۰	۰/۰۰۰۰	۰/۵۹۲۶	۰/۹۶۳۵	۰/۰۰۱۷	MTB
	-----	۰/۹۶۸۰	۰/۵۰۶۴	۰/۸۱۷۶	۰/۸۲۱۷	۰/۱۶۴۶۶	DIV

اولین همایش بین المللی و سومین همایش ملی پژوهش های مدیریت و علوم انسانی

۱۳ اردیبهشت ۹۶ - دانشگاه تهران

شکل ۲: آزمون نرمال بودن جملات پسماند فرضیه اول پژوهش

18

جدول ۴: خلاصه نتایج آزمون فرضیه اول پژوهش

VIF	احتمال t	آماره	ضریب β	متغیرها
-	۰	۶/۸۹۹	۱/۹۴۳	α
۱/۰۰۳	۰	۰/۲۵۴	-۰/۰۰۰۵	ENE
۱/۰۲۱	۰	۲/۴۸۶	-۰/۰۴۶	SIZE
۱/۱۶۳	۰	۵۵/۱۵	-۰/۰۵۹	LEV
۱/۰۵۲	۰	۵۷/۹۰	۰/۱۳۴	MTB
۱/۰۹۲	۰	۴/۷۹۴	۰/۵۸۰	ROA
۱/۰۰۱	۰	۱/۹۷۲	-۰/۰۱۰	DIV
احتمال F		آماره F	ضریب تعیین	آزمون دوربین-واتسون

اولین همایش بین المللی و سومین همایش ملی پژوهش های مدیریت و علوم انسانی

۱۳ اردیبهشت ۹۶ - دانشگاه تهران

۰,۰۰۰۰	۳۱۶/۴	۰/۸۶۷	۱/۹۴۰
	۰/۴۴۲۱		لیمر F احتمال
	۰/۴۳۱۲		احتمال ناهمسانی واریانس

جدول ۵: خلاصه نتایج آزمون فرضیه پژوهش

نتایج	عنوان فرضیه پژوهش	نوع فرضیه
عدم پذیرش	افشاء زیست محیطی بر عملکرد شرکت تاثیر دارد.	اول

نتیجه گیری

نتایج حاصل نشان دهنده این موضوع است که افشاء زیست محیطی بر عملکرد شرکت تاثیر ندارد. طبق مبانی نظری پژوهش، عملکرد زیست محیطی و مسئولیت اجتماعی یکی از عوامل مهم در ارزیابی موفقیت شرکتها محسوب می شوند و توجه به فرآیندها و محصولات منطبق با شرایط زیست محیطی و اجتماعی، مزایای رقابتی بسیار مهمی با سایر شرکت های مشابه که تنها حسابداری متداول و مرسوم را به کار می برند، ایجاد می کند و از این طریق ارزش بازار خود را افزایش می دهند. بنابراین، عملکرد زیست محیطی و به تبع آن ایفای نقش مسئولیت اجتماعی باعث کاهش خطرات احتمالی برای شرکتها می شود و این امر مستلزم جذب سرمایه گذاران بیشتر و در نهایت افزایش عملکرد مالی شرکتها می شود. عملکرد زیست محیطی یک شرکت، رابطه مستقیم با عملکرد مالی شرکتها دارد. شرکت هایی که از نظر مالی عملکرد مطلوبی دارند، تمایل بیشتری به سرمایه گذاری در فعالیت های زیست محیطی دارند. این در حالی است که فعالیت های زیست محیطی مستقیماً به افزایش سودآوری مرتبط نبوده و لذا به افزایش سود و بازده نمی انجامد. همچنین، شرکت های سودآور و دارای عملکرد مالی مطلوب در واقع شرکت هایی هستند که از نظر زیست محیطی معتبر بوده و در رتبه بندی زیست محیطی رتبه برتری دارند. افشاء زیست محیطی هیچ نقشی در تبیین عملکرد شرکت ایفا نمی کند و یا نمی توان افشاء زیست محیطی را به عنوان عامل اثرگذار بر عملکرد شرکت دانست که این موضوع می تواند ناشی از عدم واکنش سهامداران و مدیران شرکتها برای ارزیابی عملکرد شرکت نسبت به میزان افشاء زیست محیطی باشد. به عبارتی، دلیل این امر نشان دهنده عدم عکس العمل بازار و سرمایه گذاران نسبت به افشاء زیست محیطی می باشد و این موضوع بیانگر عدم شناخت کافی سرمایه گذاران و فعالین بازار سرمایه ایران از این مفهوم می باشد. توضیح بر اینکه تاثیر افشاء زیست محیطی بر عملکرد شرکت در بازار سرمایه ایران متمرثرتر نمی باشد؛ دلیل این امر، کم توجهی سهامداران، سرمایه گذاران و سایر ذینفعان به مساله افشاء زیست محیطی می تواند باشد که البته در این امر نمی توان شرایط حاکم بر بازار سرمایه ایران را نادیده گرفت. به عبارتی، چنین به نظر می رسد در محیط شرکت های ایرانی از جانب سهامداران، سرمایه گذاران، مدیران و سایر ذینفعان روی افشاء زیست محیطی مانوری صورت نمی گیرد تا عملکرد شرکت را تحت تاثیر قرار دهد.

اولین همایش بین المللی و سومین همایش ملی پژوهش های مدیریت و علوم انسانی

۱۳ اردیبهشت ۹۶ - دانشگاه تهران

منابع

- آذر، عادل و مومنی، منصور، ۱۳۸۷، آمار و کاربرد آن در مدیریت، انتشارات سمت، جلد دوم، چاپ یازدهم.
- استانداردهای حسابرسی دولتی، ترجمه محمد علی قوامی، انتشارات سازمان حسابرسی.
- افلاطونی، عباس، ۱۳۹۲، تجزیه و تحلیل آماری با EViews در تحقیقات حسابداری و مدیریت مالی، انتشارات ترمه، چاپ اول.
- بادآورنهنندی، یونس، برادران حسن زاده، رسول و یزدانی، ایوب، بررسی رابطه کارآمدی زیست محیطی با ارزش و بازده داراییهای شرکت، مجله دانش حسابداری، سال سوم، شماره ۸.
- بنی مهد، بهمن، طالبنیا. قدرت اله و ازوجی، حسین ۱۳۸۸، بررسی ارتباط عملکرد زیست محیطی و عملکرد مالی شرکت، مجله پژوهش های حسابداری مالی و حسابرسی، دوره یکم، شماره ۳.
- پویان فر، احمد، رضایی، فرزین و صفابخش، شهلا، ۱۳۸۹، بررسی رابطه معیارهای حسابداری و اقتصادی عملکرد با ارزش شرکتها در صنایع سیمان و پتروشیمی بورس تهران، فصلنامه بررسی های حسابداری و حسابرسی، دوره هفدهم، شماره ۶۱.
- جهانخانی، علی و سجادی، علی اصغر ۱۳۷۴، کاربرد مفهوم ارزش افزوده اقتصادی در تصمیمات مالی، فصلنامه تحقیقات مالی، سال دوم، شماره ۵ و ۶.
- حیدرپور، فرزانه و شهبازی، ناصر ۱۳۹۴، بررسی رابطه بین افشای زیست محیطی و سازوکارهای حاکمیت شرکتی با مربوط بودن ارزش و عملکرد، فصلنامه حسابداری سلامت، دوره چهارم، شماره ۲.
- خوش طینت، محسن و مسعود میرسمیعی، ۱۳۸۱، بررسی عوامل بازدارنده توسعه حسابداری محیط زیست در ایران، پایان نامه کارشناسی ارشد.
- سپاسی، سحر و اسمعیلی کجانی، محمد)، ارائه مدلی برای تبیین رابطه میان حاکمیت شرکتی و افشای زیست محیطی مبتنی بر رویکرد مدیریت هزینه، فصلنامه دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت، دوره سوم، شماره ۹.
- سهرابی فرد، اسماعیل، ۱۳۹۳، بررسی ارتباط بین مکانیزم های حاکمیت شرکتی و کارآمدی زیست محیطی، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز.
- مهدوی، غلامحسین، دریائی، عباسعلی، علی خانی، راضیه و مران جوری، مهدی، ۱۳۹۴، بررسی رابطه اندازه شرکت، نوع صنعت و سودآوری با افشای اطلاعات حسابداری زیست محیطی و اجتماعی، فصلنامه پژوهش های تجربی حسابداری مالی، دوره چهارم، شماره ۳.
- نظقی اسکویی، اکبر و نظامی، علی اصغر، ۱۳۹۳، بررسی رابطه کارآمدی زیست محیطی با ارزش و بازده حقوق صاحبان سهام شرکت، کنفرانس بین المللی حسابداری و مدیریت.

Holder, J. (2004). Environmental Assessment: The Regulation of Decision Making, Oxford University Press, New York; For a comparative discussion of the elements of various domestic EIA systems, see Christopher Wood Environmental Impact Assessment: A Comparative Review (2 ed, Prentice Hall, Harlow.

Hoie. Jo, Hakkon Kim and Park, Kwangwoo. (2015). Corporate Environmental Responsibility and Firm Performance in the Financial Services Sector. Journal of Business Ethics, Volume 131, Issue 2, pp 257-284.

اولین همایش بین المللی و سومین همایش ملی پژوهش های مدیریت و علوم انسانی

۱۳ اردیبهشت ۹۶ - دانشگاه تهران

Mahdian Fard, Ayoub, Derakhshani, Omid, Shafei, Madjid and Amin, Vahid. (2013). The relationship between evaluation criteria and economic value added among accepted companies in Tehran Stock Exchange. *European Online Journal of Natural and Social Sciences*; vol.2, No. 1, pp 86-90.

Moein, Rahim and Rajabzadeh Ghatari, Ali. (2014). Studying the Role of Economic Value-Added in Performance Assessment of Chemicals Products Companies in Tehran Stock Exchange *International Journal of Management and Humanity Sciences*. Vol., 3 (S), pp 1985-1993.

Nakao, Yuriko. (2005). Relationship between Environmental Performance and Financial Performance: An Empirical Analysis of Japanese Corporations, working Paper, Kwansai Gakuin University.

Sarumpaet, Susi. (2005). The Relationship between Environmental Performance and Financial Performance Amongst Indonesian Companies. *Jurnal Akuntansi & Keuangan*, vol. 7, no. 2, pp 89- 98.

Tenney, A, Kværner, J and Gjerstad, KI. (2006). Uncertainty in environmental impact assessment predictions: the need for better communication and more transparency. *Impact Assessment and Project Appraisal* **24** (1): pp 45-56.

21

Thissen, WIH and Agusdinata, DB. (2008). Handling deep uncertainties in impact assessment. In proceedings of the 28th annual conference of the IAIA May 5-9.

Wood, C, Dipper, B and Jones, C. (2000). Auditing the assessments of the environmental impacts of planning projects. *Journal of Environmental Planning and Management* **43** (1): pp 23-47.

Zhang, Ran and Stem, David. (2007). Firms Environmental and Financial Performance: An Empirical Study, Working Paper, Rensselaer Polytechnic Institute.

اولین همایش بین المللی و سومین همایش ملی پژوهش های مدیریت و علوم انسانی

۱۳ اردیبهشت ۹۶ - دانشگاه تهران

Abstract

Corporate performance evaluation measures have important in economic decision-making. The relationship between Environmental Disclosure and Corporate performance is an important topic in accounting. Performance of an enterprise is subject to multiple factors, one of which Environmental Disclosure factors that can have impact on their performance. This research is aimed to investigate the effect of Environmental Disclosure on Corporate Performance of listed companies in Tehran Stock Exchange. Statistic population is firms listed in Tehran Stock Exchange, and using systematic elimination sampling method, were selected as sample 91 firms, and time period has been during the years 2010 to 2015. Least squares regression method and pooled data is used EVIEWS software to test the hypothesis. The Corporate Performance is measured with the criteria Q Tobin. The results of this research showed that have not effect Environmental Disclosure on Corporate Performance in this research.

Keywords: Environmental Disclosure, Corporate performance, Growth Opportunities, Stock Dividends.